

Loengusari

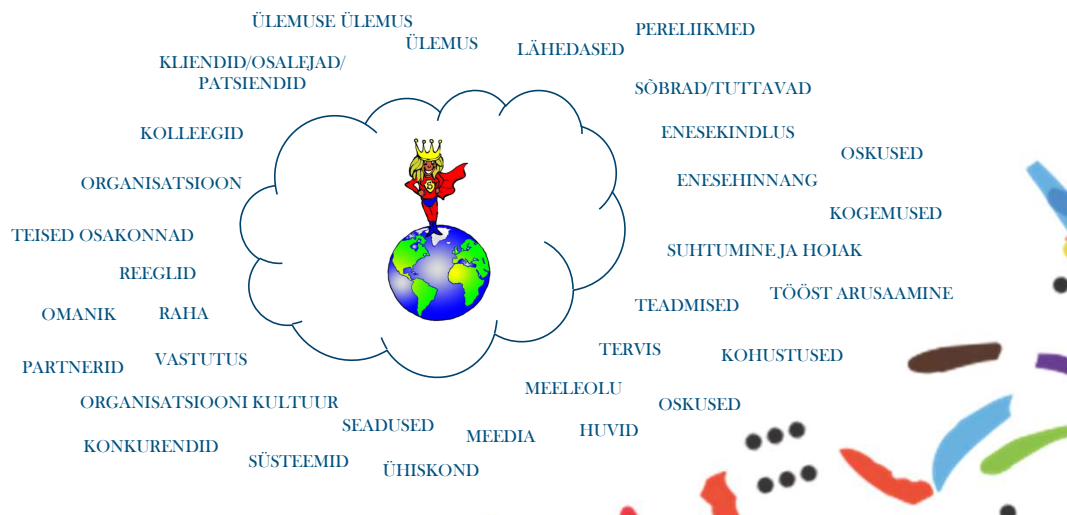
„Kuidas inimene käib ehk kuidas teda võimaldavalt õpetada ning juhtida“

Puuduva inimese probleem

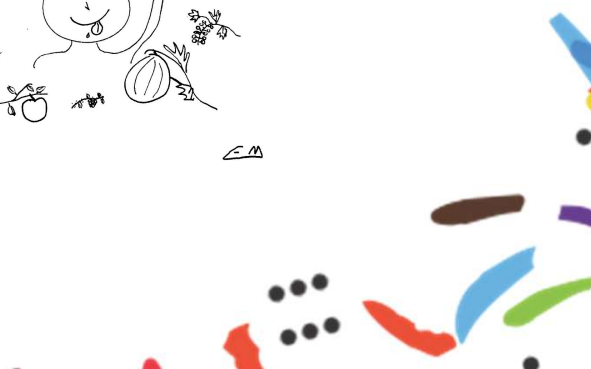
Epp Adler



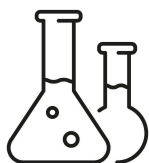
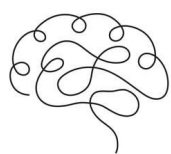
Iga inimene on kompleksne ja dünaamiline omailm (sh mina)
Ta suhestub, tõlgendab, tähendustab ja reageerib (käitub) koguaeg
Ma ei tea kunagi lõpuni mida ta tajus ja millele reageeris



Inimese puudumise probleem ja standard

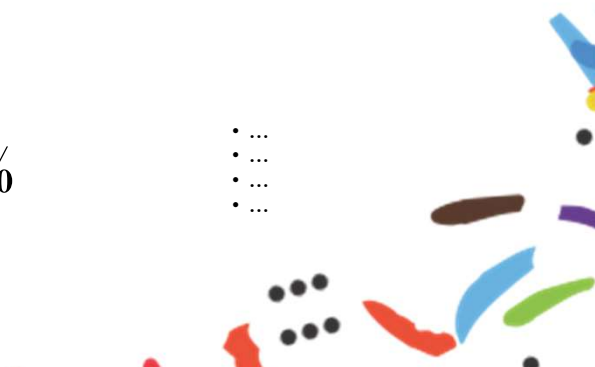


Millega/milleks inimene asendub ja taandub?



%

• ...
• ...
• ...



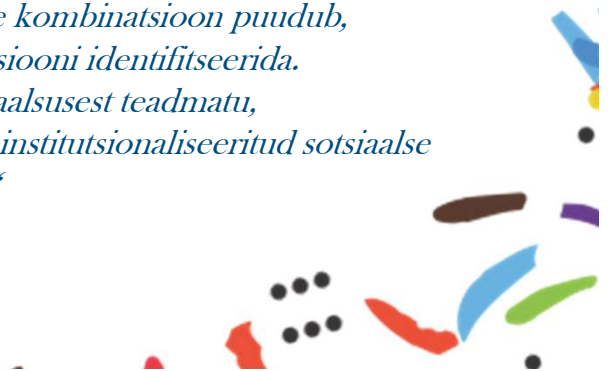
Näide

„Seega leiame, et sotsiaalse situatsiooni edukaks identifitseerimiseks peab osaleja omama kommunikatsiooni võimet, osalemise võimet ja tahet, ja valmisolekut võtta positsioone ja rolle.

Ta peab ka olema teadlik interaktsioonis aset leidvatest reguleerivatest mustritest ja oskama neid edukalt hallata.

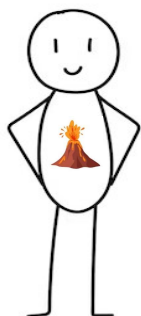
Kui ükski neist tunnusjoontest või nende kombinatsioon puudub, siis ei suuda indiviid sotsiaalselt situatsiooni identifitseerida.

Seetõttu, võib ta olla toimuvast reaalsusest teadmatu, kui see just ei esine formaalselt määratletud ja institutsionaliseeritud sotsiaalse situatsioonina.“



Kas see on halb?

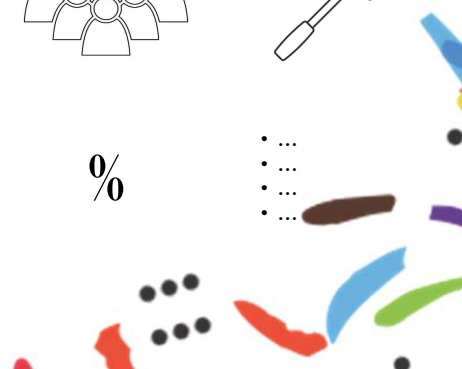
Kui jah, siis miks seda siis tehakse?



%



...



Lihtsus vs ?

- *kompleksus, keerukus*
- *raskus*
- *segadus*

Selgus vs ?

- *kaos*
- *segadus*

Mugavus vs ?

- *ebamugavus*
- *harjumatus*
- *uudsus*
- *teadmatus*



Pikk ajalugu

Descartes - inimest kui mõtleval olend ja loom kui masin.

Selge eristus - vaim ja keha ning kultuur ja loodus.

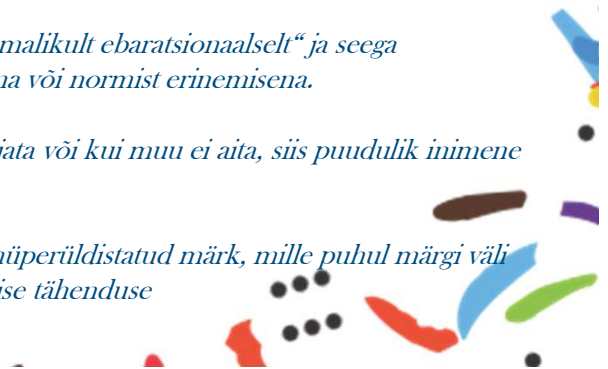
Tõukas soovi inimese loomset osa eitada või see inimesest välja kasvatada.

Tekitab kohe kompleksuse ja mitmekesisuse probleemi, sest inimeses alati olemasolev loomalik osa on vaja kuidagi lahendada.

Eelduste kohaselt normaalne ratsionaalne inimene ei käitu „loomalikult ebaratsionaalselt“ ja seega tõlgendatakse ja kategoriseeritakse selline käitumine patoloogiana või normist erinemisena.

Sellest tuleb vabaneda, on vaja välja kasvatada, korrigeerida, varjata või kui muu ei aita, siis puudulik inimene eemaldada, et tagada asjade „loomulik“ jätkumine.

Samas eirates, et see nn loomulikkus on inimeste endi loodud hüperüldistatud märk, mille puhul märgi väli on laienenud nii suureks, et see ongi omandanud nähtuse ainulise tähenduse



Alates Darwinist bioloogide püüdlus jätta kõrvale elusolendite tajupool ja tegeleda üksnes nende mõjupoolega.

Uuritavast elusolendist sai juhuslik, puht mehaaniliselt ja täiesti plaanivabalt kulgevate massimõjude saadus

Radikaalne biheiviorism taandas elusolendid rottideks ja tuvideks ning hiljem ka tudengiteks, kelle uurimise tulemusena saadud andmed üldistati kõiki isendeid ja liike esindavateks teadmisteks.



Naiivne usk, et inimese elementide uurimine või küsitlus-põhised meetodid esindavad tegelikult muutavas keskkonnas toimiva tervikliku organismi psüühikat.

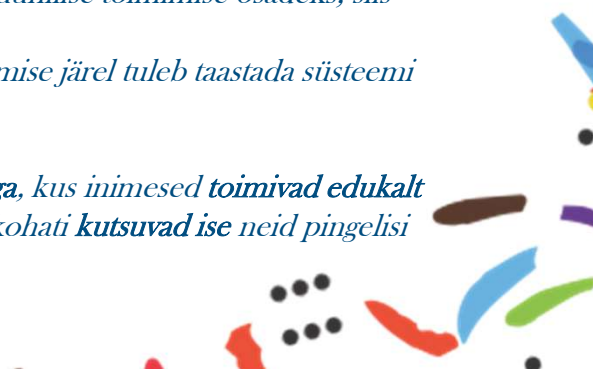
Normatiivseteks vaimse elu aspektideks peetakse:

***Püsivus** (consistency), **ebakindluse** (uncertainty) **vähendamine**, **põhjuslikkus** (causality) ja **järjepidevus** (continuity).*

Kuigi pinget, katkestusi või ebamäärasust peetakse küll psüühilise toimimise osadeks, siis

need on vaid tingimuste hetkelised muutused, mille juhtumise järel tuleb taastada süsteemi stabiilne ühtsus.

*Selline lähenemine on **vastuolus igapäevaelus täheldatavaga**, kus inimesed **toimivad edukalt pealtnäha väga keerulistes tingimustes ja seisundites** ning kohati **kutsuvad ise neid pingelisi keerulisi olukordi esile** ning **tunduvad seda ka nautivat**.*



Keskmine geneeriline, statistiline, algoritmiline inimene
Homo economicus

„Võrreldes Econite ettekujutatud maailmaga käituvad päris nimesed väga palju halvasti ja seega loovad majandusmudelid palju halbu ennustusi, millel võivad olla tõsised tagajärjed“

Richard Thaler



Inimene ongi probleem

Kas ise paigutamine on kui võimatu otsimine või on see võimatus just võimalikkus?

Võiks väita, et inimene on paljudes, justkui inimelu ja inimest puudutavates valdkondades (nt psühholoogia, pedagoogika, sotsioloogia, majandus vms.) taandatud osadeks, funktsioonideks või abstraktsioonideks just seetõttu,

et ta on nii hoomamatult dünaamiline ja kihiline nähtus, millele ei ole võimalik ligi pääseda või seda tervikuna käsitleda nii,

et algne dünaamiline fenomen ei muutuks üheplaaniliseks ja staatiliseks representatsiooniks uuritavast



Tagajärg

- ✓ *Produktiivsusest või tulemuslikkusest ajendatud taandamine ohverdab nii olendite elu austamise kui ka teadmised reaalsuse olemuse kohta, mis võib viia omailmade vaesestumiseni.*
- ✓ *Vaesestumise protsessile aitab kaasa ka institutsiooniliste eesmärkide liiga kitsas tõlgendamine.*
- ✓ *Tegeliku teise talumise probleem.*
- ✓ *Illusiooni ja fantaasia purunemine. Kriis - mida teha enda ja teisega kui liiga erinev ettekujutusest.*
- ✓ *Identiteedi, autentsuse, käitumise, enesekontrolli, õigsuse keerukas probleem.*



Aitäh!

Enesemeisterlikkuse coach ja mõtestaja
epp@eppadler.ee

www.eppadler.com
facebook.com/eppadler
instagram.com/eppadler

